

Põhja-Eesti Pimedate Ühingu kommentaarid Tallinna linna ligipääsetavuse auditi kohta

Koostatud Põhja-Eesti Pimedate Ühingu ligipääsetavuse komisjoni poolt: Artur Räpp, Eduard Borissenko, Jakob Rosin, Christel Sogenbits. Arutatud läbi Põhja-Eesti Pimedate Ühingu juhatuses.

30.11.2013

Viimase kahekümne aasta jooksul on nägemispuudega inimeste seisukohast Tallinna linna ligipääsetavuse parandamiseks paigaldatud peamiselt helisignaali valgusfoore, alustatud ülekäigukohtadesse reljeefkivide paigaldamist ning arendatud välja ühissõidukites peatuste häälteavitamise süsteem. Teised arendused on olnud pigem episoodilised, näiteks Tallinna linna kodulehe ligipääsetavus vm, või mööda minnes ja muude töödega koos tehtud. Auditist selgub, et senine põhitähelepanu on olnud liikumispuudega inimeste probleemidel ja põhiliseks koostööpartneriks on olnud liikumispuudega inimeste esindusorganisatsioon.

Soovime, et edaspidi pöörataks rohkem tähelepanu laiema hulga puuetega inimeste vajadustele ning tehtaks koostööd vastavate esindusorganisatsioonidega.

Nägemispuudega inimeste jaoks on hetkel üheks olulisemaks ühistranspordi ligipääsetavuse küsimused:

Ühistranspordi peatuse lihtne leidmine, tähistades need nii hästimärgatavate visuaalsete kui reljeefsete tähistega.

Ühistranspordi liininumbriga teada saamine, visuaalselt hästi eristatava liininumbriga ja audiotäavituse abil

Vähemalt kesklinna piires hõlbus liikumine ühest peatusest teise

Ühissõiduki esimese ukse hõlbus leidmine ja tagamine, et sellele ligipääs on ohutu.

Invatasko teenuse piisav kättesaadavus

Väga oluliseks peame ka e-teenuste arengut ja nende ligipääsetavust, infomaterjalide kättesaadavust sobivas vormingus (fondi suurus, e-materjalide sobiv vorming jm), nii linnale kui ka teiste hoonete kohandamine nägemispuudega inimestele hõlpsasti kasutatavaks, piisav kohandamise ja toetavate teenuste olemasolu (isiklik abistaja jm).

Ettepanekud täpsemalt

Ühistranspordi peatuste kerge leidmine on efektiivse ja ohutu ühistranspordi kasutamise eeldus. Selleks, et nägemispuudega inimeste jaoks oleks ühistranspordi peatuste leidmine lihtne, peavad need olema piisavalt valgustatud, eristuma visuaalselt selgelt teistest tänaval olevatest objektidest (kindla disainiga ning eristuvate värvidega) ning peatustes peab risti üle kõnnitee olema suunav reljeefne triip. On mõistlik, kui viimane juhatab ühistranspordi esimese ukse juurde.,

Ühistranspordi liininumbri visuaalse nähtavuse tagamiseks on oluline välja töötada standard, millele peavad uute ühissõidukite liininumbrid vastama, ning uute sõidukite hankimisel tuleb vastavat korda järgida. Võimaluse korral kohandada olemasolevaid liininumbreid nii, et need oleksid paremini loetavad. Linnas tuleb tööle panna süsteem, mis võimaldab teada saada peatusesse saabunud ühissõiduki liininumbri. Soovitavalt ühissõiduki väliskõlarit kasutav automaatne süsteem vm.

Tuleb alustada Tallinna linnas kõnniteede kohandamist nägemispuudega inimestele (reljeefsed suunavad teed jms). Selleks kaardistada mõned olulisemad piirkonnad (ettepanekud neiks allpool) ning töötada välja plaan olukorra parandamiseks, viies väljatöötatud plaani võimalustmööda ellu.

Tagamaks nägemispuudega inimestele ühissõidukite mugav ja turvaline kasutamine ning võimaldamaks ühissõidukite sujuvam töö, oleks vaja tähistada ühissõidukite peatustes koht, kuhu jääb sõiduki esiuks. See võimaldab Nägemis- või mõne teise puudega inimesel minna varakult kohta, kuhu jääb tema jaoks kõige ohutumalt kasutatav uks, samas vähendab see ühissõidukite peatuses peatumise aega. Lisaks on küllaltki paljudes peatustes puid või muid takistusi, mida ei saa sealt eemaldada ja mis võivad ühistranspordi kasutajatele kujutada ohtu. Tagades ühe ukse turvalise kasutamise ning tähistades selle koha, on ühistranspordi kasutamine puudega inimeste jaoks ka turvalisem.

Väga oluline on ka tagada invataksõõ teenuse piisav kättesaadavus, sest nägemispuudega inimene ei saa igale poole ühistranspordiga liikuda: peatus jääb sihtkohast liiga kaugele, ümbrus on tundmatu ja inimene ei oska seal orienteeruda või lume või ehitustööde tõttu läbimatu vm.

E- ja teised kodunt väljumata kasutatavad teenused on nägemispuudega inimeste jaoks väga olulised, kuna vähendavad vajadust ametiasutustesse kohale minna ning muudavad nii nende kasutamise kiiremaks ja turvalisemaks. Seepärast on väga oluline, et arendatavad kaugteenused oleksid nägemispuudega inimestele ligipääsetavad ja hõlpsasti kasutatavad, kuna nemad on antud teenuste oluline sihtgrupp. Veebiteenuste puhul on oluline lisaks WCAG2.0 A taseme reaalsele saavutamisele, teha ka ettevalmistusi tase AA saavutamise ettevalmistamiseks. Ligipääsetavust tuleb jälgida ka paber kandjal infomaterjalide puhul, piisav fondi suurus, kontrast (värvilise teksti või tausta kasutamisel), vajadusel alternatiivsete infokandjate (e-tekst, audio punktkiri vm) kasutamine. Alustada Tallinna linnas avalike reljeefsete plaanide või kaartide ülespanemist või nende kasutamise võimaldamist infopunktides. Teha koostööd koolidega, kus õpivad nägemispuudega lapsed, et neil oleks piisavalt vajalik vormingus õppematerjale ja õppimiseks vajalikke abivahendeid.

Tagada, et linnale kuuluvate hoonete uuendamisel või rajamisel arvestataks nägemispuudega inimeste vajadusi. On oluline, et ruumidel oleksid suured ja hästiloetavad numbrid ja ruumi numbrit oleks võimalik lugeda ka sõrmedega. Tagada, et kõik uutesse linna hoonetesse paigaldatavad liftid

oleksid korruste häälteatamisega ning liftis oleks korruste valimine võimalik ka nägemispuudega inimestele.

Linna keskkonna ligipääsetavaks muutmisel on soovitatav eelnevalt kogemuste saamiseks ja olukorra hindamiseks kaardistada muuhulgas järgmisi piirkondi, kaasates kaardistamiseks nägemispuudega inimesi:

Kesklinnas Solarise ja Viru keskuse ümbrus ja nende vaheline ala s-h bussiterminal ja ümberkaudsete peatuste vahelised ühendused.

Vabaduse väljak (Tallinna keskväljak) ja sellele lähenemise teed (ülekäigud üle sõiduteede ja Harju mägi)

Tallinna ja Eesti Puuetega inimeste Koja ümbrus ja lähenemisteed (Endla 59 ja Toompuiestee 10)

Põhja-Eesti Pimedate Ühingu ümbrus ja lähenemisteed (Tondi 8A). Seda ümbrust on juba kohandatud nägemispuudega inimeste jaoks ligipääsetavamaks. On kasulik teada, kui hästi antud lahendused töötavad ja mida tuleks veel antud piirkonnas teha.

Võimaluse korral ka teised piirkonnad.

Kui mõni teine organisatsioon viib läbi muude objektide ligipääsetavuse testimist, on soovitatav, et nad jälgiks muuhulgas ka kõige elementaarsemate nägemispuudega inimeste ligipääsu jaoks vajalike kohanduste olemasolu (märgistatud esimene ja viimane trepiaste, märgistatud klaasuksed, reljeefsed uksenumbrid, selged, suure kirjaga sildid ja suunised jm). Muuseumites ja kultuuriobjektidel eksponaatidest kombatavate koopiade või eksponaatide endi kompamise võimalus, kirjeldustõlke või lisamaterjalide võimaluse olemasolu.